

Beslut om införande av automatiserat beslutsförfarande: Beviljande av betalningstid för ett verkställighetsärende

Myndighet som svarar för beslutsförfarandet	Rättsregistercentralen
Beslutsförfarande	Beviljande av betalningstid för ett verkställighetsärende
Datum för införande av beslutsförfarandet	10.12.2024
Beslutsdatum	09.12.2024

Beslut

Detta beslut är ett beslut enligt 28 d § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (informationshanteringslagen, 906/2019) om att Rättsregistercentralen inför automatiserat beslutsförfarande när verkställighetsärenden beviljas betalningstid. Det beslutsförfarande som anges i beslutet om införande används i förvaltningsbeslut som fattas utifrån ansökningar om betalningstid och anhängiggörs genom Rättsregistercentralens E-tjänster.

Motivering

Inledning

Rättsregistercentralen har i detta beslut om införande bedömt förutsättningarna att införa automatiserat beslutsförfarande. Rättsregistercentralen har i bedömningen beaktat de förutsättningar som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter (672/2002), förvaltningslagen

(434/2003), informationshanteringslagen, den allmänna dataskyddsförordningen (dataskyddsförordning, (EU) 2016/679) samt lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018, dataskyddslagen för brottmål).

Rättsregistercentralen anser på följande grunder att det beslutsförfarande som är föremål för beslutet om införande i alla avseenden uppfyller de förutsättningar som gäller införande av automatiserat beslutsförfarande.

Lagstiftning som gäller beviljande av betalningstid

I lagen om verkställighet av böter föreskrivs om beviljande av betalningstid och det förfarande som tillämpas på det. Enligt 14 § i lagen om verkställighet av böter kan en betalningsskyldig beviljas betalningstid om högst ett år för hela beloppet eller en del av det, när han eller hon på grund av sjukdom, arbetslöshet, fullgörande av värnplikt eller någon annan motsvarande orsak inte utan oskäligt besvär genast förmår betala en fordran som avses i denna lag. Av synnerligen vägande skäl kan betalningstid beviljas även för en längre tid. Betalningstid får inte beviljas om det finns skäl att anta att den betalningsskyldige trots att betalningstid beviljas inte kommer att fullgöra sin betalningsskyldighet till fullt belopp. När betalningstid beviljas kan man ställa villkor som gäller betalningsskyldigheten.

Enligt 15 § beviljas betalningstid på begäran. Utmätningssmannen beviljar betalningstid i ärenden som är föremål för utsökning och Rättsregistercentralen i andra ärenden. Den betalningsskyldige skall när han eller hon begär betalningstid lämna de uppgifter och utredningar som behövs för att ärendet ska kunna avgöras.

Enligt 16 § ska i fråga om en betalningstid som överskrider ett år i beslutet om betalningstid som villkor ställas att betalningen sker enligt en betalningsplan.

I 18 § föreskrivs att ändring inte får sökas i ett beslut om betalningstid. En betalningsskyldig kan utan hinder av ett tidigare beslut på nytt begära betalningstid.

Förutsättningar som föreskrivs i förvaltningslagen

Förutsättningar för att avgöra ärenden automatiserat

Enligt 53 e § 1 mom. i förvaltningslagen är det fråga om ett automatiserat avgörande när en myndighet genom automatisk databehandling träffar ett avgörande som avslutar behandlingen

av ett ärende utan att avgörandet granskas och godkänns av en fysisk person. Enligt 2 mom. i nämnda paragraf kan en myndighet avgöra ett ärende automatiserat, när det i ärendet inte ingår omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall eller när de i ärendet ingående omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall har bedömts av en tjänsteman eller någon annan som handlägger ärendet. Avgöranden ska grundas på behandlingsregler som har utarbetats med stöd av tillämplig lag och förhandsprövning.

För behandlingsreglerna har man fastställt begränsningar, utifrån vilka avgörandet av ärendet alltid överförs till en fysisk person. Bakom begränsningarna ligger behovet av att se till att partens rättsskydd uppfylls och att ärendet utreds ändamålsenligt.

Det automatiserade beslutsförfarandet som är föremål för beslutet om införande utgår direkt från lagstiftningen och de behandlingsregler som har tagits fram utifrån den. Endast ansökningar, som inte förutsätter prövning från fall till fall, avgörs automatiserat. Därmed uppfylls förutsättningarna för automatiserat beslutsförfarande.

Automatiserat avgörande av ansökningar om betalningstid har begränsats till ansökningar som anhängiggörs genom Rättsregistercentralens E-tjänster. Ansökningar som avgörs automatiserat avgörs följande dag. Endast fysiska personer beviljas betalningstid automatiserat. Verkställighetsärenden för vilka man ansöker om betalningstid ska ha vunnit laga kraft eller vara verkställbara. Längden på den föreslagna betalningstiden är högst ett år. Ansökningar som har anhängiggjorts under datumet för införande eller efter det kan avgöras automatiserat. Ett beslut om betalningstid som avgörs automatiserat kan inte innehålla solidariska påföljder.

Rättsskyddsförutsättning vid automatiserade avgöranden

Enligt 53 f § 1 mom. i förvaltningslagen är en förutsättning för automatiserade avgöranden att den fysiska person som avgörandet avser avgiftsfritt till alla delar får begära omprövning av avgörandet genom en omprövningsbegäran enligt 7 a kap. eller ett jämförbart rättsmedel. Omprövningsbegäran behandlas hos den myndighet som har fattat beslutet eller hos en myndighet som hör till samma personuppgiftsansvarige som den beslutande myndigheten.

I enlighet med 53 f § 2 mom. i förvaltningslagen tillämpas dock inte det som föreskrivs i 53 f § 1 mom. i förvaltningslagen, om en parts yrkande, som inte rör någon annan part, godkänns genom ett automatiserat avgörande.

Man kan inte begära omprövning av ett beslut som ges utifrån en ansökan om betalningstid med en omprövningsbegäran eller en begäran som jämförs med det. Automatiserat avgörs endast sådana betalningstidsärenden, där partens begäran godkänns och begäran inte gäller någon annan part. Därmed finns det inget behov av att tillämpa rättsskyddsförutsättningen, till exempel möjligheten att begära omprövning, i förfarandet i fråga. Kunden kan emellertid lämna in en ny ansökan om betalningstid som gäller samma ärende.

Meddelande om automatiserat avgörande

Enligt 53 g § 1 mom. i förvaltningslagen ska av ett förvaltningsbeslut framgå om ärendet har avgjorts automatiserat samt var det beslut om införande som avses i 28 d § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen finns att tillgå.

I det förvaltningsbeslut som fattas automatiserat utifrån detta beslut om införande antecknas informationen om att ärendet har avgjorts automatiserat enligt vad som avses i 53 e § i förvaltningslagen. Dessutom anges i förvaltningsbeslutet informationen om att beslutet om införande är tillgängligt på Rättsregistercentralens webbplats. I beslutet finns även anvisningar för begäran om beslutet om införande från Rättsregistercentralen på andra sätt.

Enligt 53 g § 3 mom. i förvaltningslagen anges inte namnet på den person som ger ytterligare uppgifter i beslutet. I beslutet anges emellertid en kontaktuppgift, av vilken parten vid behov kan begära mer information om beslutet.

Förutsättningar som föreskrivs i informationshanteringslagen

Dokumentering av uppgiftsfördelning och behandlingsregler

Enligt 28 a § 1 mom. i informationshanteringslagen ska en myndighet dokumentera uppgiftsfördelningen mellan de personer som ansvarar för fullgörandet av de skyldigheter som föreskrivs i 6 a kapitel i informationshanteringslagen. Rättsregistercentralen har dokumenterat uppgiftsfördelningen i en separat handling. Uppgiftsfördelningen utgår från arbetsordningen, befattningsbeskrivningar och andra handlingar.

Enligt 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen ska myndigheten säkerställa att behandlingsreglerna för ett automatiserat beslutsförfarande dokumenteras så tydligt och heltäckande att deras lagenlighet kan påvisas. Det ska av behandlingsreglerna särskilt framgå

- 1) hur det säkerställs att beslutsförfarandet är icke-diskriminerande, 2) hur ärendet utreds

tillräckligt och korrekt, inklusive hörande samt 3) hur avgörandet motiveras eller varför det inte behöver motiveras.

Rättsregistercentralen har tagit fram dokumentering av behandlingsregler enligt 28 a § 2 mom. som beskriver hur det automatiserade beslutsförfarande som är föremål för beslutet om införande fungerar. Dokumenteringen beskriver alla de skeden i det automatiserade beslutsförfarandet som påverkar avgörandet av ärendet samt behandlingsreglerna för varje skede i beslutsförfarandet. I fråga om behandlingsreglerna beskrivs de urvalsfaktorer enligt vilka ärendet styrs till automatiserat avgörande. I behandlingsreglerna beskrivs även varför uttryckligen dessa urvalsfaktorer har valts. Dokumenteringen beskriver den lagstiftning som tillämpas på automatiserat beslutsförfarande samt bedöms hur det säkerställs att beslutsförfarandet inte är diskriminerande. I behandlingsreglerna fastställs även hur ärendet utreds tillräckligt och korrekt och på vilka grunder parten inte behöver höras och beslutet inte motiveras. Dessutom beskrivs de uppgifter, informationskällor och förfaranden som gäller insamling av information samt säkerställande av att informationen är uppdaterad och felfri.

Lagenligheten av innehållet i dokumenteringen av behandlingsregler enligt 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen har kontrollerats enligt 28 a § 3 mom. i informationshanteringslagen och dokumenteringen har godkänts. Rättsregistercentralen förvarar den godkända dokumenteringen av behandlingsregler i minst fem år från ingången av det kalenderår som följer på det år då det automatiserade beslutsförfarandet togs ur bruk.

Rättsregistercentralen har enligt 28 a § 4 mom. i informationshanteringslagen säkerställt att man utifrån den utarbetade dokumenteringen av behandlingsregler samt genomförande av de informationssystem som används till att avgöra ärendet i minst fem år från att ärendet har avgjorts kan påvisa, med vilka behandlingsregler ett enskilt ärende har avgjorts automatiserat.

Kvalitetssäkring, kvalitetskontroll och hantering av felsituationer

Enligt 28 b § i informationshanteringslagen ska en myndighet innan ett automatiserat beslutsförfarande införs och när förfarandet ändras under användningstiden säkerställa att förfarandet motsvarar den dokumentering som avses i 28 a § 2 mom., dvs. de behandlingsregler som har tagits fram för förfarandet. Dessutom ska myndigheten säkerställa ett gott språkbruk i automatiserat upprättade handlingar som ges till en part och att de centrala åtgärderna inom kvalitetssäkringen ska dokumenteras.

Enligt 28 c § i informationshanteringslagen ska en myndighet övervaka kvaliteten och innehållsets felfrihet i ärenden som avgörs automatiserat. I bestämmelsen föreskrivs också om riskhantering samt planering av förfarande för att vidta korrigeringsåtgärder om det upptäcks fel.

De tillvägagångssätt för kvalitetssäkring och -kontroll som iakttas vid Rättsregistercentralen har dokumenterats och de personer som svarar för kvalitetssäkring och -kontroll har fastställts.

Rättsregistercentralen har före införandet av det automatiserade beslutsförfarandet säkerställt att det automatiserade beslutsförfarandet motsvarar de behandlingsregler som har tagits fram genom omfattande tester. Rättsregistercentralen har genom att förrätta en syn av de handlingar som ska tas fram för parten samt med hjälp av språkvård säkerställt att vederbörligen motiverade skäl, ett gott språkbruk och språkliga rättigheter uppfylls i fråga om de handlingar som ska avgöras.

Rättsregistercentralen har dokumenterat hur kvaliteten på automatiserat beslutsförfarande övervakas efter införandet. Förfaranden som gäller behandling av eventuella felsituationer har planerats och dokumenterats.

Information

Rättsregistercentralen informerar på det sätt som avses i 28 e § i informationshanteringslagen om automatiserat avgörande av ärenden, grunderna för att använda det automatiserade beslutsförfarandet och andra uppgifter som är centrala med avseende på kundens rättigheter på sin webbplats på adressen <https://oikeusrekisterikeskus.fi/automatiserad-beslutsfattande>. Det gällande beslutet om införande publiceras på adressen <https://oikeusrekisterikeskus.fi/beslut-om-inforande>.

Det gällande beslutet om införande, tidigare beslut om införande samt information om det automatiserade beslutsförfarandet fås från Rättsregistercentralens registratorskontor per e-post kirjaamo.ork@om.fi eller via tjänsten Suomi.fi-meddelanden (Rättsregistercentralen > Registratorskontoret).

Användning av uppgifter

Enligt 28 f § i informationshanteringslagen ska en myndighet på grundval av en riskbedömning se till att det genom lämpliga tekniska åtgärder säkerställs att de uppgifter som används vid automatiserat avgörande är uppdaterade och felfria.

Rättsregistercentralen har bedömt att de uppgifter som används vid automatiserat avgörande är uppdaterade och felfria med en riskbedömning och genomfört tekniska åtgärder som bedömts vara nödvändiga och som främjar kvaliteten på uppgifterna i ansökan och de uppgifter som används i behandlingen av ärendet.

Endast sådana ansökningar om betalningstid, som har gjorts i E-tjänster, styrs till det automatiserade avgörandet. Den ansökningsblankett som ifylls i E-tjänster styr användaren till att ge de uppgifter som är nödvändiga för behandling och avgörande av ärendet. I behandlingen av ansökan utnyttjas uppgifter som har lagrats i Rättsregistercentralens system för verkställighet och vars underhåll utgår från upplysningsskyldighetsbestämmelser.

Dataskyddslagstiftningen

Automatiserad beslutsfattande

Automatiserad beslutsfattande som gäller fysiska personer ska också uppfylla förutsättningarna i dataskyddsförordningen. Om det är fråga om behandling av personuppgifter som omfattas av dataskyddslagens tillämpningsområde för brottmål, tillämpas dataskyddslagens reglering som gäller automatiserat individuellt beslutsfattande i brottmål.

Artikel 22 i dataskyddsförordningen förutsätter nationell lagstiftning om automatiserat individuellt beslutsfattande. I den nationella lagstiftningen finns den rättsliga grunden för automatiserad beslutsfattande i 8 b kap. i förvaltningslagen och 6 a kap. i informationshanteringslagen. I lagstiftningen har man fastställt skyddsåtgärder som iakttas i automatiserat beslutsfattande.

Enligt 13 § 1 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål får ett beslut inte fattas enbart på grundval av automatiserad behandling av personuppgifter, om beslutet har negativa rättsverkningar för den registrerade eller beslutet annars är betydande för den registrerade, om inte något annat föreskrivs i lag. Enligt 2 mom. i samma paragraf får en behörig myndighet med avvikelse från vad som yttrats ovan avgöra ett förvaltningsärende enbart på grundval av

automatiserad behandling av personuppgifter, om ärendet avgörs automatiserat på det sätt som avses i 8 b kap. i förvaltningslagen.

Beslut som fattas i ett beslutsförfarande som avses i detta beslut om införande utgår från lagen och uppfyller förutsättningarna enligt artikel 22 i dataskyddsförordningen och 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål.

Enligt dataskyddsförordningen och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål hör till skyddsåtgärder som gäller automatiserade beslut bland annat att den registrerade har rätt att kräva att en människa deltar i behandlingen av uppgifter. Emellertid i en situation, där en parts yrkande godkänns på det sätt som begärts kan parten inte längre anses ha behov av dataskyddsrättsligt skydd för att få beslutet behandlat av en människa (RP 145/2022 rd, s. 158). De skyddsåtgärder som förutsätts i dataskyddsförordningen och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål uppfylls i det beslutsförfarande som avses i detta beslut om införande så att endast sådana ansökningar om betalningstid, där betalningstid beviljas enligt ansökan, avgörs automatiserat.

Information till den registrerade

I artikel 12, 13 och 14 i dataskyddsförordningen föreskrivs om den personuppgiftsansvariges informationsskyldighet och förfaranden i anknytning till detta. Den personuppgiftsansvarige ska direkt utifrån dataskyddsförordningen informera den registrerade om det automatiserade beslutsfattandet. Syftet med informationsregleringen i dataskyddsförordningen är att den registrerade får en omfattande och tydlig bild av helheten för behandlingen av personuppgifter. Här ingår skyldigheten att informera den registrerade på förhand i början av uträttandet av ärendet om att det är möjligt att fatta ett automatiserat beslut i ärendet.

Rättsregistercentralen har beaktat i det automatiserade beslutsförfarandet de bestämmelser som gäller information som ges till den registrerade. En person som ansöker om betalningstid får genom E-tjänster och webbplats den nödvändiga informationen om att beslutet kan fattas automatiserat. I E-tjänster berättar man för personer som ansöker om betalningstid att en del ansökningar behandlas automatiserat och att ansökningar som behandlas automatiserat avgörs följande dag efter att ansökan har lämnats in. Personer som ansöker om betalningstid informeras också om att det finns mer information om användningen av automatiserat

beslutsförfarande på Rättsregistercentralens webbplats. Om ärendet har avgjorts automatiserat, anges detta i beslutet om betalningstid.

Konsekvensbedömning avseende dataskydd

I artikel 35 i dataskyddsförordningen föreskrivs om konsekvensbedömning avseende dataskydd. Enligt nämnda artikel 35.3 a ska en konsekvensbedömning avseende dataskydd särskilt krävas vid en systematisk och omfattande bedömning av personers personliga aspekter som grundar sig på automatiserad behandling, och på vilken beslut grundar sig som har rättsliga följder för eller på liknande sätt i betydande grad påverkar personer.

Enligt 20 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål ska den personuppgiftsansvarige innan behandlingen av personuppgifter inleds göra en bedömning av den planerade behandlingens konsekvenser för skyddet av personuppgifter. En skriftlig konsekvensbedömning ska göras, om den planerade behandlingen av personuppgifter kan medföra en betydande risk för tillgodosendandet av fysiska personers rättigheter. Konsekvensbedömningen ska innehålla en allmän beskrivning av den planerade behandlingen, en bedömning av riskerna för den registrerades rättigheter och åtgärder för att minska riskerna samt åtgärder för att säkerställa skyddet av personuppgifter.

Rättsregistercentralen har tagit fram och godkänt en konsekvensbedömning avseende automatiserat beslutsförfarande som avses i dataskyddsförordningen och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål innan det har införts.

Förteckning över handlingar som utgör grunden för beslutet om införande

Beslutet om införande utgår från följande handlingar:

- handling som gäller den uppgiftsfördelning som avses i 28 a § 1 mom. i informationshanteringslagen
- dokumentering av behandlingsregler som avses i 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen
- dokumentering av kvalitetssäkring som avses i 28 b § 3 mom. i informationshanteringslagen och dokumentering av kvalitetskontroll som avses i 28 c § 2 mom. i informationshanteringslagen
- konsekvensbedömning avseende dataskydd

Förvaringstid

Om det automatiserade beslutsförfarandet tas ur bruk, förvarar Rättsregistercentralen beslutet om införande i minst fem år efter det. Tidsfristen börjar i början av det kalenderår som följer på det år då det automatiserade beslutsförfarandet togs ur bruk. Förvaringstiden utgår från 28 d § 3 mom. i informationshanteringslagen.

Ändringssökande

I detta beslut om införande är det fråga om förvaltningens interna föreskrift. Beslutet om införande får inte överklagas genom besvär (6 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, 808/2019).

Kontaktuppgifter

Mer information om frågor som gäller automatiserat beslutsförfarande fås från Rättsregistercentralens registratorskontor per e-post kirjaamo.ork@om.fi eller via tjänsten Suomi.fi-meddelanden (Rättsregistercentralen > Registratorskontoret).

Närmare information om kontaktkanaler för eventuell ytterligare information och för att göra begäranden om information finns på Rättsregistercentralens webbplats på adressen <https://oikeusrekisterikeskus.fi/ta-kontakt>.

Beslutsfattare

Handlingen har signerats elektroniskt i ärendehanteringssystemet. Signaturen kan verifieras vid Rättsregistercentralens registratorskontor.

Unto Kariniemi
branschdirektör, Systemtjänster

Teemu Mikkola
branschdirektör, Informationstjänster

